

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravišтво
Kopitarjeva
ulica št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrtna . . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0.10

Št. 41.

V Ljubljani, dne 5. septembra 1912.

Leto VII.

Všolanje zaupnikov in zaupnic.

Naše strokovne organizacije že poizkušajo uvesti zaupništvo po raznih delovršbah. Misel, da naj prav povsod izvedejo naša strokovna društva zaupništva, je našla ugodna tla in nas to, ker bo koristilo in povzdignilo moč žuljave strokovno združene naše delavske moči, veseli. Ker je misel o zaupništvih naših strokovnih organizacij zrela, se bodo le ta tudi povsod izpejlala. Posvetiti moramo za to tudi danes prevažnemu vprašanju zaupništva naših strokovnih društev del »Naše Moči«.

Pred vsem moramo naglašati, da nikakor ni še vse storjeno, če odbor imenuje ali pa pusti izvoliti zaupništva, potem se pa nič več ne briga zanje. Zaupništvu se morajo marveč posvetiti vse sile in moči. Le odbori tistih naših strokovnih organizacij, ki bodo posvečali vse sile utrditvi zaupništva, morejo upati, da utrde že obstoječe strokovne organizacije in da jih izpopolne. Vsako vodstvo strokovne organizacije mora delati na to, da pridobi za njo prav vse delavce in delavska podjetja, v katerem strokovno združuje delavstvo. Tega končnega smotra vsake strokovne organizacije ne sme izpustiti vodstvo nobene strokovne organizacije izproščati. Agitacija, agitacija, agitacija! Brez nje tega ne dosežemo.

Ali se to tudi povsod vpoštevata? — Kjer se ne, naj se odslej naprej!

Doseže se to, a doseže le po dobrem, zanesljivem zaupništvu strokovne organizacije. To pa dobimo le, če zaupništvo: delavske zaupnike in zaupnice skrbno izšolamo.

Poletje je pri kraju. Pred jesenjo smo. Poleti sicer strokovno delo tudi ne počiva, kakor tudi ne počivajo tvornice in delavnice, a res je le, da sta jesenska in zimska doba bolj primernejši vsolanju zaupništva, kakor poletna doba, ko rad, kadar si prost, pohitiš v lepo božjo naravo, da si v senci ohladiš in okrepiš svoje po težkem delu izmučeno telo. Pozimi so daljši zimski večeri, nedelje in prazniki takorekoč sami vabijo, da posvetiš več moči tudi tem, kar je delavcu in delavki najpotrebnejše: strokovni organizaciji.

Jesenski in zimski čas naj zato tudi naše strokovne organizacije izrabijo za to, da izšolajo zaupništva.

Za izšolanje zaupnikov so potrebni tečaji. Ne gre drugače! Bodisi delavec ali delavka še tako brihten, učen ni nihče padel z neba, pravi star, resničen, krepak pregovor in »pečeni piščanci nikomur sami ne zlete v usta«, ker »brez muje se črevelj ne obuje«. Komur je mari de-

lavsko korist, ta bo si že odtrgal tisti čas, ki se mora odtrgati, da da delavstvu to, kar je dolžan. Odbor mora všolati zaupnike in jih preizkusiti. Ni vsak sposoben za zaupnika. Če to zahteva stvar, morajo znati zaupniki in zaupnice tudi molčati.

Prvo in glavno, kar mora priti vsakemu zaupniku in zaupnici v kri in meso, je, da ne sme zamuditi najmanjše prilike, da agitira med delavstvom za pristop v društvo. Zato mora pa imeti tudi beležko ali notes, v katerem ima zapisane vse delavce, oziroma delavke dotičnega oddelka, delavnice ali skupine, ki ga je izbrala za zaupnika, oziroma, za katero ga je določil odbor. V svoji beležki mora pri vsakem delavcu zapisati, če je član našega strokovnega društva ali pa član kaknega naši strokovni organizaciji nasprotnega strokovnega društva, kakor tudi, če ne pripada nobeni stanovski delavski strokovni organizaciji.

Zakaj to, vprašaj, češ, saj poznam vse svoje sodelavce in sodelavke. Ti, ljubi moj zaupnik in zaupnica, jih že poznaš, a tega pa le ne veš, če boš večno delal v tem oddelku in če ne oboliš. Ne smeš skrbeti samo zase, marveč skrbeti moraš tudi za to, da bo poznal tvoje sodelavce in sodelavce ravno tako dobro, kakor jih ti poznaš, tvoj naslednik ali naslednica in kakor ti poznaš svoje sotovariše, tako jih mora poznati tudi vodstvo tvoje strokovne organizacije, ki mora imeti zapisana imena vseh delevcev in delavk v svojih zapiskih, kakor tudi, kakšne barve da so, zato, da more vsak trenutek vedeti kako močno odporno silo da ima delavstvo. Kaj ne, beležka, ki jo zahtevamo, je nujno potrebna.

Ko si zapisal svoje sodelavce, pa nastane zaupnika dolžnost, da pridobi v prvi vrsti za našo strokovno organizacijo tiste delavce in delavke, ki niso člani nobene delavske strokovne organizacije. Če moreš, pridobi takega delavca ali delavko sam za to, da pristopi. Vsega pa zaupnik, če je še tako goreč in še tako zgovoren, sam ne more doseči. Zato mu pa morajo pomagati z vsemi svojimi silami in močmi drugi zavodni člani naše delavske strokovne organizacije. Kar eden sam ne opravi, opravita dva in če dva ne, pa makari še več. Skupnemu prigovarjanju svojih sodelavcev in sodelavk se pač dolgotrajne nihče upirati ne more. Pristopil bo že zaradi sitnosti in ko pristopi, se bo navzel našega strokovnega skupnega delavskega duha. Prav resno pa opominjamo, da pustite pri miru in ne agitirajte za pristop v naše organizacije med znanimi delavci in delavkami nasprotne nam organizacije. Kdor je med sloveskim delavstvom danes še tako zarukan, da trobi v soc.

demokraški ali pa v liberalni rog, naj pa. Škoda časa, ki ga ubijejo naši ljudje, ko se prerekajo z liberalci in s soc. demokrati. Obrnite jim rajši hrbet, če pridejo in hočejo Vam prodajati svoje sitnosti. Če boste tako delali, Vas bodo spoštovali, vpoštevali, se Vas bali in izpregledali ter še svoje blodnje izpoznali. Nasprotnika najhujše boli, če se ne zmenimo zanj. Pridobivanje novih članov prva glavna dolžnost vsakega zaupnika in zaupnice!

Zaupnik sam mora skrbeti za to, da je ponižni sluga članov svoje organizacije. Glavno je, da si pridobi zaupanje članov, ki mu naj zaupa in se ga tesno oklenejo. Delavski krožek, ki se izroči po organizaciji zaupniku, mora zaupnik tako voditi, da postane sčasoma lepa, prijateljska rodbina, rodbina, ki se skupno veseli in tudi skupno trpi. Zaupnik mora prenesti marsikako grenko, marsikako trpko tudi od svojih ljudi, a gleda naj in pazi na to, da mu nasproti poverjenim članom nikdar ne vzkipi kri. Če se mu tudi zdi, da morebiti člani nimajo prav, naj se premaga in mirno poslušaj, kar članom ni prav. Nikdar naj zaupnik ali odbornik strokovne organizacije ne pokaže, če mu ta ali oni ne stoji k obrazu. Ako je zaupnik potrpežljiv in potrpežljiv mora biti, bo članom vedno žal, če jih morebiti kdaj prevzame strast in vžalijo zaupnika, če pa izgubi zaupnik potrpežljivost, se pa prične popolnoma brezploden, večinoma trapast prepir, naši ljudje se gledajo postrani, trpi pa skupna delavska stvar. Res, ljudje smo vsi, vsi imamo slabosti, ampak z resno voljo se lahko vsakdo premaga, osobito če ga prešinja zavest, da se premaga zaradi svete, prepotrebne, skupne združene delavske sile. Vedno prijazen in ljubeznjiv nasproti članom, druga dolžnost vsakega delavskega zaupnika in zaupnice.

Zaupnik in zaupnica naj pazi na vse, kar se godi tam, kjer dela. Le tisto vodstvo strokovne organizacije izpolnjuje dolžnost v polni meri, ki pazno in skrbno zasleduje, kako se delavstvu godi, ki takoj tudi izve, kaj da bodisi v kateremkoli kotu tvornice ali delavnice ni prav. Zaupnik mora vedeti, če kaj ni prav in če to izve, ne sme molčati, marveč mora o tem takoj obvestiti vodstvo organizacije ali pa glavnega zaupnika, kjer jih imajo. O vsaki stvari, ki ni pravilna, se mora vodstvo organizacije posvetovati in skleniti, kaj da mora ukreniti. Če je stvar taka, da kaže takoj po dokončanem delu posvetovanja delavstva dotičnega oddelka, naj to pove zaupnik članom, ki naj, če gre za koristi cellega oddelka, mirno povabijo delavstvo, da naj

Grof Leo Tolstoj: Ali človek potrebuje veliko zemlje?

(Konec.)

»Dobro pot sem že prehodil,« govori sam pri sebi, »v celem dnevu bom še petkrat tako daleč prišel. Prezgodaj je še, da bi na stran zavil. Sezuti se moram.« Sedel je, čevlje sezul in šel potem lahkinih nog dalje. »Še pet vrst bom prehodil,« sklepa, »potem bom pa krenil na levo. Ti kraji so čudovito lepi, čim dalje grem, tem lepši so.« Ozrl se jej nazaj. Hribček se še komaj vidi, ljudje na njem so majhni ko mravlje.

»No, dovelj daleč sem šel, zdaj pa je treba iti v stran,« govori sam pri sebi. Postal je žejen in je hotel piti. Vzel je steklenico in pil grede, velel postaviti kol in jo zavil na levo. Gre in gre, trava je visoka in solnce je močno pripekalo.

Pahom se vstavi, pogleda na solnce. »Trebi si je oddahni,« si misli. Kruh poje stoje in ne sede.

»Če sedeš,« si misli, »potem boš zaspal.« Nekoliko je postal in nato dalje šel. Sprva je lahko hodil, jed mu je dala novo moč. Solnce je začelo močnejše pripekati in spanec ga je jel mamiti. Zelo je bil utrujen.

»No,« govori sam pri sebi, »čas je, da trpim, a bom potem vedno dobro živel.« Prehodil je že deset vrst. Hotel je kreniti na levo, pa glej — krasna pokrajina — rodovitna dolina, škoda, da bi jo pustil. Lan mora tu izvrstno uspevati. Zopet je šel v isti smeri dalje. Obhodil je dolino dal postaviti kol. Zaobrnil se je in šel proti hribčku, 15 vrst bode od njega. »Zdaj moram hiteti,« si misli, »da pridem o pravem času na mesto, obotavljati se ne smem prav nič.«

IX.

Pahom je hitel naravnost proti šihanu. Bil je že utrujen, noge so ga sila bolele, da se je opotekal. Rad bi se oddahnil, pa ne sme, drugače ne pride do solnčnega zahoda na določeno mesto. Solnce ne čaka. Kakor da bi ga kdo podil, tako teče.

»Neumen sem bil, da sem tako daleč šel. Oh, daleč je še, a jaz tako izmučen. Kaj če bodo zastoj vsi moji stroški in trudi. Moram se požuriti.«

Ustrašil se je in tekel na vso moč. Noge so mu krvavele, vendar je tekel in tekel vedno dalje. Vrgel je od sebe suknjo, čevlje in kučmo in si mislil: »Prelakomen sem bil, vse sem pogubil, do solnčnega zahoda ne pridem.«

Strahu mu je že sape zmanjkovalo. Še vedno teče, srajca in hlače so se mu potu telesa prijele, usta so mu suha, srce mu silno bije, noge se šibe, kakor da bi ne bile njegove. Nič več ne misli na bogatstvo, ampak na to, da bi radi napora ne umrl. Smrti se boji, a ustaviti se ne more.

»Toliko sem prehodil,« govori, »a zdaj naj bi se ustavil, gotovo bi me imeli za norca.« Sliši že, kako se mu Baškirci krohočejo, in to ga še bolj izpodbode, da teče. Napel je zadnje svoje sile, solnce je že blizu zapada, do določenega kraja je jako blizu. Pahom vidi, da mu vsi ljudje na hribčku migajo z rokami in priganja-

se takoj po dokončanem delu zbere na skupnem delavskem posvetovanju, kjer naj se sklene, kaj da kaže storiti. Svetujemo zato, naj imajo vodstva naših strokovnih društev vedno pripravljena vabila po § 2 shodne postave, da lahko vsak trenutek skličejo shod po § 2, kar znajo itak vsa vodstva naših strokovnih organizacij, če vodstvu kake mlajše strokovne organizacije to ni znano, naj piše načelstvu Jugoslovanske Strokovne Zveze v Ljubljani, ki bo rado in hitro pojasnilo, kako sklicati in voditi shod po § 2 društvene postave, katerih oblastem ni treba naznanjati. Zaupnik mora odboru poročati tudi stvari, ki so navidezno malenkostne, a odbori ne smejo nikdar umalovaževati tega, kar jim zaupniki poročajo. Navidezne malenkosti se lahko po spretnih zaupnikih in po spretnih odborih mnogokrat izrabijo strokovni organizaciji v korist. Ob tej priliki omenjamo, da odsvetujemo po tvornicah prirejati in povzročati razgrajanje, dasi je, to priznamo, šum včasih tudi prav dober, a šum je že grom, ki napoveduje večinoma vihar stavke, kadar pa gre za to, da se prirejajo večji delavski boji, imamo Jugoslovansko Strokovno Zvezo, brez katere vednosti naj se stvari, ki zahtevajo velike previdnosti in izkušenosti, ne prirejajo. Zato tudi o dolžnostih, ki nastanejo za zaupnike ob stavkah, ne pišemo. — O vsaki stvari, ki se zgodi med odkazanim ti delavstvom, bodi poučen in poročaj takoj o njej svojemu odboru ali svojemu glavnemu glavnomu zaupniku, tretja dolžnost vsakega delavskega zaupnika in zaupnice!

Med brati in sestrami.

Shod J. S. Z. se je vršil v nedeljo na Javorniku pri Vodičarju ob lepi udeležbi. Načelnik J. S. Z. deželni odbornik dr. Ivan Zajec je poročal o politični in strokovni organizaciji slovenskega delavstva. Orisal je postopanje političnih strank glede na socialno zakonodajo v državnem zboru ter na tej podlagi dokazal, da je slovenskemu delavstvu prostor edino v S. L. S. Strokovna organizacija pa, ki naj krepko podpira delavstvo v svojem boju za gospodarski napredek, je J. S. Z. edino primerna za naše delavstvo. Dr. Zajec je tudi iz delovanja državnega zbora podal vse, kar se je storilo v interesu delavstva. Govorila sta na shodu župnik Košir in pa Glavič, ki je shod vodil.

Iz ljubljanske predilnice. Gospod urednik, Vi ne veste, kako je neki paznik z veseljem čital in ravnatelju nosil »Našo Moč«, ko smo pisali o Debevcu. Ker smo pa vedno upali, da se s tem tudi paznik poboljša, drugače tudi njega zadenejo pušice peresa, smo odlašali, da nismo o njem pisali. Pa žal smo se varali! Gospod urednik, Vi vedno nam pripovedujete, da osebno napadati ne smemo, ker je pa tudi v naši tovarni nekaj paznikov, ki jim gre čast, moremo povedati osebo, da ne bo sum na katerega družega.

Majda, tako se piše paznik, ki ga imamo v mislih, res vreden svojega imena in svoje boljše polovice (žene), ki je nekakšni špijon v tovarni. Danes povemo samo na uho Majdat, da ako ne misli šikaniranja opustiti nasproti delavstvu, bomo nastopili pot, ki njemu ne bo ljuba. Zapomni naj si, da delavstvo ni nikakoršna njegova metla, da bo z nami pometal. Živi se Majda od delavstva in ne delavstvo od njega. Kakšna lumparija da je od delavstva v ljubljanski predilnici, to bo Majda že zvedel, ako se prav hitro ne poboljša. Odložite se! Vrata niso zaprta iz tovarne delavstvu in ne pazniku. Kartel in-

dustrijcev tekstilnih pijavk je tu! Nasproti pa se organizacija delavstva od dne do dne povečuje. Kot delavec kličem delavstvu: Kdor še ni član Jugoslovanske Strokovne Zveze, naj nemudoma pristopi!

Iz idrijskega okraja. Inteligenca in olika naših c. kr. gozdarjev. Marsikdo si bo mislil, da v našem zakonitem idrijskem okraju ni zanimivosti, ki bi zanimale čitatelje »Naše Moči«. Toda temu ni tako. Poglejte raje! Je tukaj neke c. kr. gozdar, ki se je napil iz ne vem katerega studenca pravega Prokrustovega absolutizma. Delavcem kar po svoji »dobri« volji nakazuje manjši zaslužek kakor to zahteva in zasluzi njih delo. Če pa se delavec pritoži pri njem, ga odslovi z baš ne preveč olikanim pozdravom: »Sakramenska mora, marš ven, ti bom že pokazal!« Svetujemo onemu gospodu, da nekoliko kroti svoje živce, če ne bo dobil »od zgoraj doli« tej bolezni zelo primeren in potreben tuš, kakršnega morda ne bo pričakoval. To mu pa na uho povemo, da smo surovosti, ki si jih je zadnje čase dovoljeval napram eraričnim delavcem, do grla in že čez siti in da se zna tudi v tem slučaju uresničiti pogovor: Kdor se smeji zadnji itd. Mi smo vse to izvedeli iz zanesljivega vira. Če pa le ne bo reda, priobčimo prihodnjič v »Naši Moči« tudi njegovo ime.

× × ×

Zvedeli smo, da dva gospoda c. kr. gozdarja — oba huda liberalca, ki se niti na dan godu Nj. Veličanstva cesarja nista udeležila svete maše — pri vsem tem, da se ju je že večkrat svarilo, jemljeta, če gresta v gostilno, seboj nabite puške. Če se hočeta ona dva gospoda izogniti mogoče zelo neljubim eventualitetam, jima priporočamo, da uvažujeta ono določbo orožnega zakona, ako ne, jima bo ta paragraf poklicala v spomin »bridka izkušnja«. Fakta in priče so na razpolago; gospoda pa naj gledata, da jih ne bo treba uporabljati.

× × ×

Gozdemu čuvaju J. M. svetujemo, naj svojih novih dvocevov ne preizkuša takrat, ko gre do mimo ljudje in jim pri tem njegove bridke svinčenke žvižgajo ravno nad glavo. To se je zgodilo 12. avgusta t. l. g. J. M. in sicer pri Kočevju, če hočete vedeti, kje. Priče lahko govorijo. Pa tudi ubožnih, pohabljenih tujcev vam ni treba prav nič pretepati in zmerjati. Kot nam je zanesljiv mož z Vojskega povedal, ste dne 25. avgusta istotam hoteli »aretirati« nekega starega, pohabljenega tujca, ki vam ni ničesar žalega storil. Suvali ste ga in preteпали, da se je revež jokal. In pri tem ste celo izrabljali svojo tableto za javno stražo. Ali ne veste g. J. M., da bi se Vam lahko pripetilo kaj zelo, zelo neprijetnega, če bi Vas kdo naznanil. Prišli bi ob orožni list in morda še ob kruh. Torej vedite, da je ponižnost lepa čednost, treznost pa ravnatoko, ravnatoko! Razumete? V cerkvi pa Vas živ krst nikdar ne vidi. Le tako naprej!

Jesenice. Vprašamo, ako sme delovodja delavca, ako igra z njim v gostilni in ga delovodja popolnoma osuši do zadnjega vinarja in potem mu pa drugi dan pravi »vi imate v 14. dneh pustiti«, kar se je tudi resnično zgodilo, res odpušiti. Vprašamo vodstvo tovarne, če je to dovoljeno in ako eksistira kak sličen paragraf v obrtnem redu? Prosimo pojasnila!

Jugoslovanska Strokovna Zveza, je na prošnjo v št. 39 »Naše Moči« poslal prijatelj z Jesenice I. in III. letnik. Ponovno prosimo čitatelje in naročnike, še za II. in VI. letnik, ako je mogoče odstopiti jih načelstvu Jugoslovanske Strokovne Zveze v Ljubljani. Vsi trije letniki gori navedene »Naše Moči« se primerno odkupijo.

Okno v svet.

Karteli in delavstvo. Kako in zakaj se ustanavljajo karteli, ni moj namen opisovati. O kartelih se veliko piše po raznih listih, knjigah, brošurah itd. Veliko se pa tudi govori zasebno, na sestankih, javnih in društvenih shodih, vendar pa do sedaj ne opažamo, da bi vse to pisarje, govorjenje, protesti kaj oviralo pri svojem započetem delu osebe, ki so največji škodljivci nasproti konzumentu. Izdelano imamo že nekakšno postavo v avstrijskem državnem zboru, ki jo je spisal dr. Krek. Da omenjena postava še ni dosegla svojega namena, se imamo precejšnji del zahvaliti avstrijski birokraški zakonodaji, ki seveda ščiti v prvi vrsti ljudi, od katerih je ovdise: marsikateri minister in socialnodemokraški ali liberalni poslanci, ki so menda samo zato v zbornici, da pazijo, da se ne bo skrivil las kakemu judovskemu čifutu. Ako hočemo trditi, da se delavstvo preveč ogreva za postavo proti kartelom, se motimo. Precejšnji del krščanskega delavstva je, ki se trudi zanesti med svoje sotrpine resnico, da kartel je za delavstvo največja ovira, da bi dosegli zboljšanje svojega gmotnega položaja. Je pa tudi še velik del ljudi posebno med delavstvom ne mislimo na socialne demokrate in liberalce, ki morajo tako plesati, kakor godejo njih od judov plačani voditelji, ki se sploh nič ne brigajo, kakšna je zakonodaja, kaj jim koristi in kaj škoduje. Marsikateriga sem že sam slišal, ko pravi, jaz se na to nič ne razumem, kaj meni mar, naj delajo poslanci in pa tisti, ki so v društvih, jaz se ne brigam za nobeno stvar. Kako žalostno je to, pa resnično! Marsikateri pa tudi pravi, ako bodo drugi živeli, bom tudi jaz. Ako bi se sploh na take osebe ozirali, pa bi rekli naši voditelji, poslanci in drugi, pustimo te trpine na milost in nemilost oderušemu kartelu. Žal, da to ne sme biti in ne bo! Ampak ravno nasprotno; vsak in vsaka mora delati z vsemi silami s podvojeno močjo, da se razširi pomen in namen organizacije nasproti kartelom. Hud in velik udarec je za naše delavstvo po predilnicah tekstilni kartel; dokler ni bilo kartela, borili smo se proti posameznim osebam, uradniku ali mojstru, in sedaj je kakor zakleto. Ali res ni nobene pomoči več za delavstvo v predilnicah? Še! In edina moč je, da se vse delavstvo organizira, brez izjeme spola, stanu, starosti v Jugoslovanski Strokovni Zvezi, in ako smo vsi organizirani, lahko povemo nasproti organiziranemu kartelu, kadar se ne ugodimo našim skromnim zahtevam, toliko nas je, pripravljani smo na vojsko, sicer brez puške in meča. Naša puška je organizacija krščansko-socialnega delavstva, naš meč je naša zavest, da stojimo v bojni vrsti drug za drugega! Ravno sedaj imamo zopet priliko opazovati, kako že kaže kartel v ljubljanski predilnici zobe nasproti delavkam, ki jih preganja od svojcev, ker je marsikatera delavka pri stariših ali pri svojih sorodnikih, da si s tem omogoči cenejšo hrano, sploh za življenjske potrebe. Ali presiti gospoda od kartela tega ne vidi, ne sliši prošnje delavk in jih pošilja v litijsko predilnico, da jih tako hoče uničiti, sedaj poštena delavka, ali ob

Samo resnica

iz ust izkušenih ljudi dokaže več, kakor vsako sebično hvalisanje. Gospod dr. Neugebauer na Dunaju piše: »Vaš Elza-fluid se je od hvalevredne strani priporočal nekemu 83letnemu starčku, ki je veliko trpel na nogah. In res mu je to sredstvo koristilo in sedaj mož pripoveduje, da laže hodi.« Gospod dr. R. Schmidt v Pitten, Nižje Avstrijsko, piše: »Z obema vašima izdelkoma, zlasti še z Elza-fluidom, sem dosegel sijajne uspehe in ju sedaj mnogobrojnimi priporočam.« Fellerjev fluid se naroča pri lekarnarju E. V. Feller v Stubici, Elzatr, 264 (Hrvaško), odkoder se razpošilja 12 malih, 6 dvojnatih ali 2 specialnih steklenic za 5 K franko.

jo k teku. Že vidi lisičjo kučmo na zemlji, vidi denar na njej, vidi starešino, kako sedi na zemlji in se z rokami za trebuh drži. Pahom se spomni sanj. »Mnogo imam zemlje,« si misli, »ali mi bo Bog dal živeti na njej. Oh, pogubil sem se!« Pogleda na sonce. To sije krasno in ljubko ter stoji že na zatonu. Pritekel je do šihana, sonce je zašlo. Že misli, da je vse propadlo, a kar se spomni, da na hriščku sonce še ni zašlo. Pahom teče navzgor, glej — tam je krčma, — priteče, pade in zagrabi kučmo. »Korenjak si,« zakliče mu starešina, »mnogo zemlje si si pridobil.«

Pristopil je Pahom hlapec in ga hotel vzdigniti, a glej — kri mu teče iz ust, mrtev je. Hlapec zastoče. Starešina sedi na tleh, se krohoče in se z rokami drži za trebuh, vstane in da hlapcu lopato:

»Na, zakoplji ga!«

Baškirci so se odpravili in odšli.

Hlapec sam je ostal na mestu. Izkopal je Pahoma gomilo prav tako veliko, kolikor meri mrtvec od nog do glave — tri aršine dolgo in ga je zakopal

A. M.

Kobrovemu Vrbanu v spomin.

Napisal I. Dolenc.

Kaj ne, Vrbán, da se čudiš na onem svetu, kako prideš do nagrobnika v ljubljanskem časopisu? Saj nisi bil kak velezaslužen župan; kako neki, saj do volilne reforme sploh nisi imel volilne pravice. Ali si bil morebiti kak izrazit tip pristnega Gorenjca, ponošnega kmeta na svoji zemlji? Tvoja zemlja ni bila niti toliko obširna, da bi lahko na svojem spal, ako te je zasačila noč na prostem, ali pa, če si imel vinske duhove v gostih. Ne boš uganil, s čim si zaslužil spomenik: Bil si tako navihan, da bi bilo škoda, če bi se to pozabilo. Bil si romantik življenja in jezikoslovec svoje vrste — izvirnejši kot vsi naši filologi in pisatelji. Bil si »povsod poznan, nikjer doma«. Vedno si skrbel zato, da so tvoji znani križem sveta izvedeli za novice, ki so jih zanimale, in gotovo te teži zavest, da glas o tvoji smrti še ni dospel do krčmarjev po Goriškem in do bajtarjev po Istri, Hrvaškem, Bosni in drugod, koder si v dobi svojih zdravih nog prenočeval in plačeval prenočišče s pridnim giba-

njem svojega namazanega jezika, ki je bil v tem podoben Goethejevemu, da je pripovedoval — »Dichtung und Wahrheit« (pesnitev izmišljeno in resnično).

Ali se še spominjaš, kako sva pred petimi leti ležala v našem travniku? Ti si mi pripovedoval, kaj si vse doživel na svetu, kako si bil ponedolžnem zaprt radi brata, koliko tujih dežel si prehodil, s kakimi možmi si bil znan. Bog ti je gotovo že odpustil vse, kar si se mi takrat nalagal. In nazadnje si rekel: »Škoda bi bilo, če bi se to ne porabilo v bukva«. Veš ti, jaz bom svoje doživljaje popisal za Mohorjeve bukve, ti boš pa popravil tako, da bo vse v slovenskem jeziku. Jaz sem oporjen le »preke kranjsk' šprah«. Naslov bo: Pot človeškega življenja. To bodo lepe bukve, to bo gramatika, kakor se reče takim bukvam. Saj imam že nekaj napisanega. Ne bom ti očitil te poslednje laži, saj je bila tako blizu ležeča in izkušnja vsled toka pogo-vora tako velika, da nisem niti pričakoval, da bi se ti tukaj ne posluževal tiste pravice, ki jo imajo pisatelji: Nagoto in praznost resničnih dogodkov olepšati s tem, kar dodajo iz svojih

Imate li bolečine?

Revmatiške, trganje, glavobol, zobobol? Ali ste si jih nakopali na prepihu vsled prehlajenja? Poskusite vendar bol lajšajoči zdravilni, krepilni Fellerjev fluid z znamko „Elsafluid“. Ta je res dober. To ni samo reklama! Dvanajstotica za poskušnjo 5 K franko. Izdeluje lekarnar Feller v Stubici, Elsatrg 264 (Hrvatsko).

preganjanju ji otrpne poštena zavest, da je nežno bitje, ki je izpostavljeno dan na dan zapeljivemu svetu. Vsega tega pa ne vidijo avstrijske oblasti, nočejo videti, obrtni nadzornik si zakrije oči, kadar bi moral videti, da se dela delavstvu krivica. Delavci, delavke, obrtniki posebno po tovarnah, ali hočete še odlašati in gledati z obupom v bodočnost? Ali niso dovolj dosedanje izkušnje, da brez dobre krepke organizacije ne gre več! Ali hočete biti še nadalje slepo orodje kartelu? Ne kličem vas v odpor ali štrajk, temveč v organizacijo v Jugoslovansko Stokovno Zvezo; tu bo pripravljena armada, ki ne bo klonila tilnika proti kartelu.

Kako škoduje alkohol. Človek, ki nezmerno uživa alkoholne pijače, zgubi pred vsem pogum in veselje za delo. Drugič! Alkohol zmanjša v človeku delavno moč, in sicer telesno in duševno. Hribolazci se morajo n. pr. pred vsakim večjim naporom vzdržati zavživanja alkohola, ker bi drugače ne mogli dolgo vztrajati. To pomenja, da vino ne daje moči. Tretjič! Alkohol množi slučaje ponesrečenja. To dokazuje statistika. Ob ponedeljkih jutraj je največ nesreč, ker se v nedeljo zvečer največ pije. Četrtyč! Alkohol proizvoda tudi nevarne bolezni, n. pr. bolezni na srecu, obistih, jetrih itd. Po nezmernem uživanju alkohola postane človek dostopen zlasti tuberkulozi. To se zlasti vidi na delavcih v tvornicah. Delavci, ki so udani nezmernemu popivanju, postanejo kaj radi jetični, dočim ostanejo trezni delavci kljub slabemu zraku v tvornicah zdravi. Delavci! Bodite trezni! Le trezni delavci napredujejo in le trezni narodi se ohranijo. Narodi, ki so udani kralju alkoholu, podležejo drugim narodom, ki so trezni.

Voditelji soc. demokratov. Društvo izpoznamo po voditelju. Ako vemo, da je voditelj pošten in razumen, bomo vedeli, da je društvo pošteno in koristno, četudi pravil ne poznamo. Če je voditelj brezvesten ali nespameten, ne bomo društvu zaupali, če bi imelo še lepša pravila. Ako si ogledamo voditelje socialistov, zapazimo, da se nahaja med njimi marsikak težak in tolst bogataš. Alo, pojdemo se takoj vpisat delil bo z nami svoje imetje! Prijatelj, ne bo nič! Če boš čakal, da bo delil, kar ima, med sodruga, boš čakal do sodnega dne. No, se boš morda tolažil, ako pa uči bratstvo, enakost, ako tako gromi proti kapitalu, res, morda, dokler je živ, se mu bo prtežko zdelo odpovedati se vsem udobnostim in prijetnostim, katere bogastvo prinaša, ker je temu privajen že iz mladih let, toda vsaj ko bo imel umreti, vsaj takrat bo zapustil svoje imetje sodrugom, ko ga sam ne bo več rabil. Zopet moramo reči: Prijatelj, ne bo nič! Med kristijani se sicer nahajajo taki, ki se v življenju zaradi izkušnjav in zaradi človeške slabosti ne držijo naukov Kristusovih, dasi so prepričani, da so resnični, ti se navadno izpreobrnejo vsaj na zadnjo uro, socialisti, ki imajo kaj pod palcem, pa niti takrat ne. So pač, kakor drugi bogataši, ki koristijo šele po svoji smrti, kakor prašički, če boš pa pričakoval, da bo zate kaj odpadlo, boš ostal z odprtimi ustmi, kakor so ostajali dosedaj sociji vedno, kedar so po smrti kakega »težkega« sodruga pričakovali kaj za svoje blagajne. Kjer ni ljubezni do Boga, ne išči ljubezni do bližnjega! Opazuj svet, pa se boš sam lahko tega prepričal. Koliko ljubezni do Boga pa najdemo pri socialističnih glavarjih? Eden pravi: »Nebesa prepuščamo vrabcem.« — Drugi povedo kar naravnost, da so glede na vero »brezverci«, v državnih zadevah »republikanci«, na splošno pa »anarhisti«, ker ne pripoznajo no-

možgan. Jaz pa sem ti s tem jasno dokazal svojo pravico, da ti spišem mal nagrobnik. Ker pa nisem pisatelj, mi tudi ne pristojajo omenjena pravica, katere si se ti vedno rad posluževal, zavedajoč se svoje vloge, ampak moram ostati v mejah, ki so postavljene životopiscu.

Kakšna so bila mladostna leta Kobrovega Urbana, tega ne vem. Ko sem ga spoznal, je bil petdesetleten udovec brez stalnega doma. Imel je nekaj otrok, ki so služili po raznih hišah, in nekaj bratov in sester. Toda njegovo življenje in bivanje ni bilo navezano na nobeno stalno točko. Sorodnik mu je bil vsakdo, s katerim se je seznanil na svojih potih širom domovine; njegov dom je bilo nebroj gostoljubnih hiš, koder se je držal po par dni, včasih tudi skozi mesece in leta. Saj niso vozili za njim skrinje blaga, če se je selil. Ob časih, ko je razpolagal čez dve obleki, je pobasal eno v ruto ali pa jo stisnil pod pazduho — in spravljanja je bilo konec.

(Dalje prih.)

benega gospodarja nad seboj. In oni, ki so najbolj »nedolžni«, pravijo: »Vera je zasebna stvar, mi se za to ne brigamo«, a še to le, kedar hočejo svoje nauke širiti med ljudmi, ki bi se sicer oplašili. Znano je, da imajo avstrijski socialisti za svojega voditelja nekega Adlerja. Mož je precej bogat. Bil je juđ, a se je dal krstiti, a ne za rimskega katoličana, temveč za protestanta — in še to mu je bilo pretežko, zglasil se je za popolnega »brezverca«. Seve da je to za njega kot nalašč: nobenega posta, nobenega petka, ne izpovedi, ne svete maše, nobene pokore! Oh, prijetno, kaj ne, posebno ko je še blagajna polna! Ali bi pa vi, kristijani, hoteli menjati ž njim? Sploh vidimo, da je med voditelji socialistov več judov. Kedar so pa imeli judje srce za kristijane? So pač judje že taki, kakor olje, ali na vodi, ali na kislu, ali na vinu, povsod plavajo na vrhu, a druge dobijo pod se. Kdor bi bil morda že poslušal govornike na socialističnih shodih, ali kdor bi bil imel že kedar v rokah kak njihov list, je lahko opazil, kako puščajo pri miru ravno judovske velekapitaliste in, če se jih že kdaj dotaknejo, oh, kako rahlo, z rokavicami, a glavni del govorenja in pisarjenja je naperjen proti katoliški cerkvi, proti njenim naukom, proti duhovnikom. To je pač tako splošno znano, da se moramo čuditi, ako najdemo med socialisti enega, ki še hoče biti kristijan. Sam mi je pripovedoval bivši socialist, kako so ga napadli, ko so ga videli v nedeljo priti iz cerkve, a ne bodi len, jim je odgovoril: »V cerkev hoditi ni sramota, cerkev je za poštene ljudi in ne za prašiče.« Menda so razumeli, a ta je videč njihov duh in svobodoljubnost kar iz društva izstopil. Iz vsega se vidi, da gospodarijo pri socialistih sovražniki svete cerkve, da, sovražniki vsakega krščanstva. Ako bi se ti ponujal za voditelja neznan človek, boš menda oprezen in previden, vedeti boš hotel, kdo je, kaj je, kakšen je, ali je razumen, ali je pošten, predno ga boš poslušal. Ako zapaziš, da je brezveren, da se ne zmeni ne za Boga, ne za vruga, takemu ne boš dal hraniti niti krone ne, nikdar še clega svojega premoženja, in socialisti so toliko — recimo »neprevidni«, — da jim zaupajo celo svojo srečo, svojo prostost, svoje prepričanje, svojo vero. Dokler so voditelji samo navadni ljudje, smo v vedni nevarnosti, ker ljudje so zmotljivi, šele če poslušamo in se držimo Onega, ki je vseveden in neskončno resničen, šele tedaj smo popolnoma varni. Socialisti! Kedar boste našli lepši nauk, modrejšega učitelja in boljšega, kakor je bil Kristus, kedar najdete takega, ki nas bo bolj ljubil, kakor On, ki je umrl za nas, potem nas pridite opozoriti. Dokler pa imate samo Adlerja, Singerja, Bebelja in take ljudi, nas pustite pri miru, ali še bolje, bodite toliko razumni, da se oklenete še vi tistega učenika, ki je gotovo najmodrejši in ki nas prav za gotovo resnično ljubi, ki nam res hoče in res more dati resnično in trajno srečo.

Napredek in stroški. Človek stremi že po svoji naravi po vednem zboljšanju svojih razmer in udobnosti življenja, vsled česar se pojavljajo vedno razne novosti in izpremembe. Državam, deželam, občinam in celo posameznemu človeku se nalaga čimdalje širši delo-

krog. Stari nazori izginjajo, na njihovo mesto pa prihajajo novi s popolno drugačnim licem. Osebito pojem o nalogi države se vedno bolj širi in podaja državam tudi večje naloge namram državljanom. Staro načelo, da je prva in skoro edina naloga države, varovati osebo in lastnino, se izpopolnjuje čimdaljebolj v družabno varstvo in skrb za vse državljane. Iz tega vzroka se pa množe tudi stroški vseh držav. Morda bode zanimalo bravce »Naše Moči«, ako jim podamo nekoliko številke o tem, kako naraščajo nekatere vrste državni stroški.

	1886	1901	1912
	milijonov K		
Notranje zadeve (brez stavbne službe)	20.9	38.8	56.2
v tem javna varnost	8.2	15.2	26.6
Domobranba	9.6	39.4	65.4
Orožništvo	9.2	17.1	29.0
Visokošolstvo	9.0	14.3	25.2
Srednješolstvo	9.9	20.5	35.5
Finančna uprava	33.7	68.7	105.7
Pospeševanje dežel. kulture (kmetijstvo)	6.6	10.3	27.9
Pravosodje z novimi stavbami	41.2	70.8	97.3
Stavbe cest	10.2	15.9	26.4
Vodne stavbe	5.6	9.4	13.1
Penzije	32.2	60.6	120.5

Pazite na svoje zdravje! Bodite previdni in ne prenapenjajte svojih živcev. Ako pa čutite, da vam telesna in duševna moč pada, potrudite se, da jo z uporabo primernih hranilnih sredstev zopet povzdignete. V to svrhu izvrstno služi svetovnoznano redilno sredstvo »Nutrigen«, ki združuje v sebi najboljše redilne snovi in krvotvorne soli. To redilno sredstvo in navodila obsegajočo knjigo dobi lahko vsak za poskušnjo zastonj, če piše dopisnico s svojim natančnim naslovom na podjetje Nutrigena, Budimpešta, VI., Hajos-utca 3., odd. 188.

?Kateri

kavini pridatek naj kupim? Izbira je v resnici težka, — kajti toliko ponudb človeka naravnost zbega!

Kaj rabite Vi, gospa soseda? — Jaz? — Jaz sem in bom ostala pri preizkušenem

pravem: **Franckovem**: pridatku za kavo s kavinim mlinčkom;

od tega zadostuje: manjša: množina; on povzroči najlepši, zlatorujavi, čisti zvretek, toraj močno, slastno kavo!

Mučne bolečine živčne bolezni

zagrene človeku življenje bolj kakor vsaka druga bolezen. Toda preiskujoči um učenjakov je našel protisredstvo te bolezni — redilni »Nutrigen«, ki vsebuje lecithin in snovi, ki tvorijo kri in mišičje. Z dolgotrajnimi zdravniškimi poizkusi se je izkazalo, da je »Nutrigen« najboljše in najsigurnejše, tudi pri trajnem uporabljenju neškodljivo in najlažje prebavljivo sredstvo proti živčni oslabeledosti.

Vsak dobi za poskušnjo »Nutringen« z zdravniškim navodilom

zastonj in poštne prosto.

Prepričajte se torej o nedosegljivi koristi »Nutrigena« sami in zahtevajte pošiljatev »Nutrigena« za poizkušnjo!

Podjetje Nutrigena, Budimpešta, VI., Hajos-u. 3., oddel. 188.

**Najboljša, najsigurnejša
prilika za štedenje!**

Denarni promet
I. 1910. čez 87 milijonov K.
Stanje vlog čez 21 milijonov K.
Lastna glavnica
■ K 608.996.84. ■

Ljudska
posojilnica

registr. zadruga z neomenjenim zavezo
Miklošičeva cesta 6
pritličje v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za franč. cerkvijo
prejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1 ure
pop. terjih obrestuje **4 1/2 %** brez
po takega odbitka,
tako da prejme vložnik od vsakih
100 kron čistih 4.50 na leto.
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da
bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po
pošti so poštne-hranilnične položnice na razpolago.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, gra-
ščak, drž. in dež. posl. predsednik; Josip Šiška,
stolni kanonik, podpred.; Odborniki: Anton
Belec, posest. in trg. v št. Vidu n. Lj.; Dr.
Josip Dermastia; Anton Kobi, pos. in trg., Breg
pri Borovni; Karol Kauschegg, velepos. v Ljub-
ljani; Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani;
Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni
posest. v Ljubljani; Fran Leskovic, hišni posest.
in blag. „Ljudske posojil.“; Ivan Pollak ml., tov.;
Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani;
Gregor Šlibar, župnik v Rudniku.

Priporočajte povsod „Našo Moč“!

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
varnostno potovati naj se obrnejo
na **Simona Hmetetka**
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Vsakovrstni Pojasnila daje se brezplačno.

Priporočamo domačo trgovino z oblekami
Maček & Komp.
Franca Josipa cesta št. 3.
Založniki c. kr. priv. južne železnice.
Solidna postrežba! Znižane cene!

Bogata zaloga ženskih ročnih del in
zraven spadajočih potrebščin.
F. Meršol, LJUBLJANA
Mestni trg št. 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.
Velika izber vezenin, čipk, rokavic, nogavic,
otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov,
žepnih robcev, ovratnikov, zavratnic, volne,
bombaža, sukanca itd.
Predtiskanje in vezenje monogramov
in vsakovrstnih drugih risb.

ANT. BAJEC, Ljubljana

cvetlični salon p. Trančo 2, vrtnarija Tržaška c. 34
izdeluje šopke, vence, trakove z napisi. To-
varniška zaloga vencev, prepariranih in
umetnih rastlin in cvetljic.
Zunanja naročila z obratno pošto. Brzjav: Bajec, Ljubljana

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernova ulica 9
priporočata svojo največjo zalogo
izgotovljenih oblek za gospode, dečke
in otroke.
Novosti v konfekciji za dame.

I. VECCHIET

urar in draguljar, Ljubljana
Šelenburgova ulica 7, nasproti glavne
pošte.

Sprejema popravila, izvršuje zlatarska dela
po naročilu. Kupuje ali zamenja z novimi
predmeti staro zlato in srebro, brilante, dija-
mante in druge bisere. — Zaloga precizij-
skih žepnih ur. — Postrežba točna in solidna.

**Dežnike in
solnčnike**
domačega izdelka

najboljše kakovosti, pri-
poročata po najnižji ceni
slavnemu občinstvu

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana Pred škofijo št. 19.
— Stari trg št. 4. — Prešernova ulica št. 4.
Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Iv. Buggenig, sodarski mojster
Ljubljana, Cesta
na Rudolfovo že-
leznico št. 5.

Priporočata svojo veliko sodov. Prevzema tudi vsa v
zalogo vsakovrstnih njegov stroko spada-
joča dela po najnižjih cenah. Solidno delo. Točna postrežba.

Ivan Jax in sin v Ljubljani,
Dunajska cesta 17
priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih

**vozniških koles in
šivalnih strojev**

za rodbino in obrt.

A. Lukič
Slovenska
konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke, deklice.
Ljubljana
Pred škofijo 19.

Lekarna „Pri Kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc
Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:
Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljeno in slast do jedi pospe-
šujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju nog,
steklenica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oces in trde kože, ste-
klenica 70 v.
„Sladin“ za otroke škatlja 50 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepljeno sredstvo
steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrstnen pripomoček proti kašlju, stekl. 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v, in 4 krono 80 v.

A. Žibert, Ljubljana

Prešernova ulica

:: priporočata svojo ::

veliko zalogo čevljev
:: domačega izdelka ::

**Agitirajte za naše časopisje, po-
sebno za del. list „Našo Moč“.**

Pozor slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(Pri Češniku) LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbi naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

**Havre
New-York**

francoska prekomorska družba

Veljavne vožnje liste (Šikarte) za francosko linijo čez Havre,
ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna
pojasnila, daje samo **ED. ŠMARD**

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska
cesta št. 18 v novi hiši „Kmetijske posojilnice“ nasproti gostilni
pri „Figovcu“.

**Spominjajte se pri vseh prireditvah,
pri vseh veselih in žalostnih dogod-
kih „Slovenske Straže!“**

TEOD. KORN

pokrivalec streh in klepar, vpeljelec strelododov ter instalater
vodovodov, LJUBLJANA, POLJANSKA CESTA 8.

Priporočata se za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje
streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem z asbest-ce-
mentnim škrljem (Eternit) patent Hatschek z izbočno in ploščato
opeko, lesno-cementno in strešno opeko. Vsa stavbinska in galan-
terijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.